

Giya Paçxataşvili

SON – ƏVVƏLƏ GEDƏN YOL...

Kitab Lamanın müqəddəs ruhuna ithaf olunur.

Müəllif

Bakı - 2014

Redaktorlar: Qiymət Məhərrəmli
Texniki redaktor: Pünhan Şükür

Giya Paçxataşvili
Son – Əvvələ gedən yol

Bakı – 2014, 48 səh.

GİVİ ÜRƏYİMDƏN DAŞ ASDI...

Ömrünü Azərbaycan jurnalistikasına, Azərbaycan ədəbiyyatına, bədii tərcümə sənətinə həsr edən, azərbaycanlı olmasa da, azərbaycanlıdan fədakar və təəssübkeş, vətənpərvər şair-jurnalist, tərcüməçi Giya Paçxataşviliyə

Givi ürəyimdən daş asdı. «Lamaranın vəziyyəti yaxşı deyil, xərçəngdir» dedi Givi... Amma bu sözü elə sakit, elə təmkinlə dedi ki, söz mənə yaman təsir elədi. Elə metroda onlarla insanın gözü qarşında ağladım, Lamara xanımın halına yox, yazıq, tənha Ağ Divin halına... Lamaraya bir şey olsa, Ağ Div yetim qalacaq...

Givi Lamara xanımın çarəsiz dərini mənə danışmaqla ürəyimdən böyük bir dəyirman daşı asdı... Givi elə bir vəziyyətdədir ki, özü dərindən əlindən canını qoymağa yer axtarır... Givini Lamarasının dərini yaman əzir. Givinin gözlərinin içində yaş parıldayırdı, ancaq o yaş donmuşdu onun gözlərində. O yaşın göz giləsində şəkili qalıb, yəqin o şəkil həmişəlik Ağ Divin bəbəklərində qalacaq. Ağ Divin arxa-dayağı, ürəyinin tərəri, dizinin taqəti, sözünün şəhdi-şirəsidir Lamara xanım... İllərdir Ağ Divin nazı ilə oynayıb. Ağ Divin heç evi də yoxdur, bu cəfakəş, sədaqətli gürcü qızı öz məhəbbətinin əsiri olduğu üçün Ağ Divin nimdaş kirayə mənzillərində onunla bir ömrü paylaşmağa razı olub.

Çarəsiz gürcü qızı, mübtəla olduğu dərindən dərman ola bilmir yetim gürcü – Ağ Div – Givi. Givini həyata sən bağlayırsan qara gözlü Lamara... Givi Lamarasız yetim qalacaq, mən kişilərin, məhəbbət yolçularının, ruh adamlarının yetim qalmasını istəmirəm heç. Onlar yetim qalanda ürəkləri hər gün ağlayır... Lamaranın yastığının dibini kəsdirib, yanından bir addım kənara çəkilmir Givi. Deyir ki, istəyirəm Lamaranın yanında olam həmişə. Lamara yaman dərindən tuş gəlib. Givi, sən onu çətin o dərindən caynağından qopara biləsən... Çətin ki, qəlbinin rübabını dilləndirən gürcü gözəlinin sağlamlığını özünə qaytara biləsən... Yesir olub Givi Lamarası üçün. Təzə-tər, nubar sevgisinin başına dolanır Givi... Gəncliyinin sevdasını, ürəyinin sahibini itirmək sınağı qarşısındadır Ağ Div... Givi deyir ki, Lamarasız yaşamağı heç ağına belə gətirə bilmir... Givi bu şəhərdə – Bakıda xoşbəxt olmadı, qaragözlü sevgilisini də xoşbəxt edə bilmədi Givi. Kaş möcüzə baş verəydi – Givinin Lamarası yenidən dirçələydi, yenidən qızılgül kimi ətir saçaydı, yenidən Givini özünə bənd edəydi, Tanrım... Sənin möcüzələrin çoxdur, ya Ulu Yaradan. Naçar Giviyə imdad elə, kərəm elə. Givi bu dərindən çəkməyə hazır deyil... Givi deyir ki:

Çəkənə ver,

Qəlyanı çəkənə ver.

Mən dərindən çəkəmmirəm,

Məndən al, çəkənə ver...

Givinin Lamarasının dərdi ürəyimə od basdı, dağ çəkdi... İnanın ki, Givinin dilindən bu xəbəri eşidəndən indiyə kimi özümə gələ bilmirəm. Givi Lamaraya bir ağ gün yaşatmadı axı... Birgə həyatlarını kirayələrdə, köçhəköçdə, qovhaqovda, qaçhaqaçda keçirdilər. Bir-birilərini incitmədilər, bir-birilərindən incimədilər ancaq... Amma sonda Lamara Givini yaman incitdi, öz dərmanatsız dərtilə... Givi, Lamara xanımın çarəsiz dərtdini mənə deməklə ürəyimdən nəhəng bir daş asdı...

Givi onu da dedi ki, dostlarımın içində ən çox qadın həmdəmlərimdən razıdır. Qiymət xanım Məhərrəmlidən isə yerdən-göyə qədər razılıq elədi... Dedi ki, Qiymət xanım Givinin ağır günlərində ona və xanımına baş çəkmək üçün Qaxa gedibdir... Givi bu dəstəyi çox yüksək qiymətləndirir. Qədir-qiyməti hər şeydən baha olan, dəyərli ziyalımız, şairimiz, jurnalistimiz, alimimiz Qiymət xanım Məhərrəmlinin Qaxa gedib Giviyə baş çəkməyi ürəyimi dağa döndərdi. Var olsun, hər zaman dostların ümid yeri olsun Qiymət xanımı! Givinin, Ağ Divin, Yetim gürcünün dərdi böyükdür... Lamaraya bir şey olsa, Givi yetim qalacaq... Aşıqların yetimliyi çəkilməz dərddir... Qara sevdalı Givi, qara sevdalı Ağ Div, bəxti qara Yetim gürcü... Dərtdini kimə deyim, yerəmi-göyəmi, dağamı-daşamı, bəndəyəmi, Tanrıyamı, sözəmi, sazamı? Kimə desəm ağlayar, kimə desən sızlayar, kimə desəm yas tutar...

Dağıstana,

Yol gedər Dağıstana

Könüldən bir ah çəkim,

Yaşımdan dağ istana.

Köhnə bayatıdır... Ağlıma gəldi yazdım ki, bəlkə Giviyə təsəlli oldu... Təsəlli...

P.S. Bu yazını Givinin Lamarası ağır xəstəliklə çarpışanda yazmışam. Açığı, heç çap etdirmək fikrim də yox idi. «Facebook»dan aldığım sarsıdıcı xəbər bu yazının işıq üzü görməsinə səbəb oldu. Givi yetim qaldı, qaragözlü Lamarası ölümə təslim oldu. Əcəl Givinin də həyatından sevdiyi bəndəni apardı...

Xristianların müqəddəs Pasxa günü də Allahın sevimli bəndəsi Lamara xanım Tanrı dərğahına qovuşdu. Əminəm ki, qəlbi məhəbbətlə dolu, ruhən və mənən Giviyə məxsus olan Lamara indi cənnət mələkləri arasındadı. Qara sevdalı Giviyə isə əbədi olaraq həyatının və ürəyinin qadınını yaşatmaq, sevgi ilə yaşatmaq qalır. Səbr arzulayıram dostuma.

Giviyəm, nurlu sabaham,

Lamaraya qibləgaham...

İndi Givinin qibləgahı Lamaranın məzarıdır!

İradə KÖVRƏK

***

Sən qaytarılmış ömrə gülürsən...
Ölüm isə...Sənə.
Ölümə deyən yoxdur ki:
“Öldüyün yerdə ölsənə!!!”

02.03.2013

***

Üşütmə yurd salıb
Lamaranın solğun rəngində,
Qaraciyərinin xərçəgində...
Çabalayıram
Olum-ölüm rəngində...
Üstümə şığıyır
Sinirlərimin xərçəngi...
Pozulur günlərimin
Ritmi...Ahəngi...
Asılıb qulqqlarımdan
Ümidsizliyin son zəngi...

07.06.2013

***

Çarasızam...
Parasızam...
Həkimlərin hökmü kimi
arsızam...
nə şərab...
nə də siqaret
kiridəmmir ayğırtılarımı...
Köməyə səsləyirəm
Lamara ünvanlı bayatılarımı:
“Mən yerim, yarım yetim-
Bundan halı Yaradan.
Yol ver birinci gedim
Mənə asi dünyadan.

***

Üz vurma fağır yara,
Qəlbimə vurma yara.
Əcəl, ondan gen dolan...
Yar hara, ölüm hara?!

***

Ayrılır gül çəməndən,
Gen düşəmmədim qəməndən.
Nə ər kimi ər oldum,
Nə həmədəm kimi həmədəm.

***

Lamara-mömin adam,
Nəfəsin arxam, odam.
Allah, ona rəhm eylə:
Çökməsin o ev, o dam.

***

Allah, əcəli azdır,
Əzələ məzar qazdır.
Savablarına baxıb,
Yarıma xoş gün yazdır.

***

Həkimdən gəldi fərman:
Nə əlac var, nə dərman.
Allah rəhmin böyükdür.
Ver Lamaraya aman...”

07.06.2013

Yeddi bayatı

Lamara üçün

Yaralı sona bəslərəm,
Bəsləyib də əzizlərəm.
Yerdən ümid üzüləndə
Köməyə göyü səslərəm.

***

Bəd gününə sədd çəkərəm.
Dərdinə sərhəd çəkərəm.
Onu üzən ağrılara
Dünya boyda dərd çəkərəm.

***

Yanında qultək qalaram,
Ona təsəlli olaram.
Sevincinə sevinib də
Nurlu qəlbinə dolaram.

***

Qulluğunda dayanaram,
Ətrafına dolanaram,
Zülmətini dağıtmaqçün
Şamtək yolunda yanaram.

***

Şübhələrini qovaram,
Sınıq könlümü ovaram.
Bu dünyada yarım varsa,
Demək, mən yetim də varam.

***

Sarıyaram yarasını,
Əskilmərəm parasını.
Mən ki, fağır bir bəndəyəm,
Tanrı tapar çarasını.

***

Bayatımtək yaşaysan,
Çöhrəndə nur daşıyasan.
Tezliklə qalxıb ayağa,
Ürəyimi özşayasan.

13.06.2013

Ölümə

Dildarımı bəd xəbərlər girləyir,
Həyatını dərmanla kirələyir...
Gecələri qorxuyla hədələyir,
Ağrıları düçar edirzülümə.

Ömür qaytar vaxtsız solan gülümə,
Gəl sevinmə məndən qalmış külümə...

Adam var ki, müdirinə qul düşüb,
Mən yazıq da qul olmuşam ölümə.

Canım ölüm, Lamaradan əl götür,
Düz sözümdü: mənciyəzi gəl götür.
Dəfn etməyə külüng götür, bel götür,
Rahatlıq bəxş et fağır könlümə.

Mən bilirəm: gözün kordur, özün kar,
Xəlvət gəlib, aparırsan aşıkar,
Qoy mən olum qəzəbinə səbəbkar,
Daş atma gəl qu yaşayan gölümə.

İraq eylə “xərçəng” adlı divini,
Yetim qoyma sənətkarın evini.
Məsləhətdir: dərhal apar Givini,
Dərd artırma dərdli olan elimə.

08.07.2013

Lamaraya

Gülüşi sığmazdı göyə,
Qonaq çağırardı öyə,
Ömür xərclərdi özgəyə...
İndi onu azar didir,
Asta-asta geri gedir.

Məclislər yola salardı,
Qohum qeydinə qalardı.
Körpəyə ana olardı...
Nəfəs yerışı ləngidir,
Asta-asta geri gedir.

Ər çatdırmır dərmanını,
İtiribdir imanını.
Yazan yazıb fərmanını...
Gündən-günə huşu itir,
Asta-asta geri gedir.

Sabahı duayla açır,
Ağrılara ağrı sancır.
Şər-qeybətdən uzaq qaçır...
Xoş günlərə ümid edir,
Asta-asta geri gedir.

Yığvarlıdı parasızlıq,
İçdən yeyir çarasızlıq.

Qəlbə yaddır həyasızlıq..
Bir şair onu incidir,
Asta-asta geri gedir.

Yeməyi yeyəmir qəti,
Heydən düşür hərəkəti.
Əldən çıxır bərəkəti...
Evsizlik onu əridir,
Asta-asta geri gedir.

Dərd edir ki, dərd çəkirəm,
Dərd üstədən əzab əkirəm.
Yetim gürcüyəm, fəqirəm...
Kədərimi hey...kiridir,
Asta-asta geri gedir.

Tanrı, saxla gedişini,
Özün düzüb-qoş işini.
Gəl yarsız qoyma kişini...
Bu yerdə təvəqqem bitir,
Lamaraya xoş gün gətir.

25.12.2012

Sən dərmanla baş-başasan,
Mən dərdlərlə baş-başa...
Görən nə ilə bitəcəkdir
“Qismət” adlı tamaşa?!

29.12.2012

*Ən əziz adamının ölüm ayağında olmasından dəhşətli və ağır cəza tanımıram...
Müəllif*

Ağrılarla çarpışa-çarpışa...
Ümidlərdən yapışa-yapışa...
Təbə olub şeytana, pərişana...
Tanrıdan möhlət istədi –
Lamara can üstədi...

Yeməkdən kəsilə-kəsilə...
Yataqda əzilə-əzilə...
Yarpaqtək nazilə-nazilə...
Köməyə həyatı səslədi –
Lamara can üstədi...

Gözünü nöqtəyə zilləyə-zilləyə...
Çarəsizlikdən inləyə-inləyə...
Üzünü çevirib qibləyə...
Domalarını gözlədi –
Lamara can üstədi...

Dərdini demədən heç kimə,
Tapındı Allaha, həkimə...
Ağladı sınıxmış yetimə...
... İndi o, dumanda, sisdədi –
Lamara can üstədi...

Bu durumdan bezə-bezə...
Gedişini sezə-sezə...
Qarğıyaraq ağa, bezə...
Öz yığvalını pislədi –
Lamara can üstədi...

07.03.20

ÖLÜM NƏDİR?!...

Ölüm – o dünyaya yol,
Cəhənnəm – sağ, cənnət – sol.
Qarşıda qıl körpüsü,
Yolçu, ehtiyatlı ol!

Ölüm – Haqq dünyasıdır,
Mələklər röyasıdır.
Bəri başdan qoyulan
Əzrayıl imzasıdır.

Ölüm – Haqqın zirvəsi,
Həyatın ağlar səsi.
Tanrının yaratdığı
Heyrətin təntənəsi...

Ölüm – vahimə, qorxu,
Torpaqda itən qoxu.
İki dünya arası
Müvəqqəti bir yuxu.

Ölüm – ruh uçurandı,
Göydə “məclis” qurandı.
İnsanın təsəllisi –
“Tövrat”, “İncil”, “Quran”dı.

Demə, ölüm naşısıdır,
O nə pis, nə yaxşıdır.
O, ulu kainatın
Pozulmayan naxışıdır.

Min cildə girən ölüm,
Çox “üzlər” görən ölüm.
İşlərim qalaq-qalaq,
Etmə gəl giryan, ölüm.

07.03.2014

***

Məruz qalmışam
fikirlərin...
və dərdlərin hücumuna...
çox güman ki...
Allahın sərəncamı var buna...

04.04.2014

“YETİM GÜRCÜ”

Sevgilisi yataqda,
Qızdırılmış otaqda...
Lənət yağdırır baxta... –
Qaxın “Yetim Gürcü”sü.

Göz önündə qiyamət,
Yığvalsızlıq - qənimət.
Təsəllin – Osman, Qiymət*... -
Qaxın “Yetim Gürcü”sü.

Dözüm göndərən Allah,
Dözüb də Tanrıya bax.
Dayağındır Şəki, Qax... –
Qaxın “Yetim Gürcü”sü.

Yetimlik ar deyil, ha!
Ümidlə bax sabaha.
Demə tükəndim daha,
Qaxın “Yetim Gürcü”sü.

Sən - əvvələ gedən yol,
O “əvvəl”ə hazır ol.
Gəl ölümə çəkmə qol,
Qaxın “Yetim Gürcü”sü.

* Osman Əhmədov və Qiymət Məhərrəmli nəzərdə tutulur.

15.03.2014

Ölüm mələkləri
Yarımın təzyiqini aşağı salır...
Allah, ümid sənin rəhminə qalır...
Lamaranı mühasirəyə alıb ağrılar,
Cənnət –
yarıma Tanrı sovqatı,
Uzaqlaş ondan
Cəhənnəmə çapan yel atı!...

O dünya cənnəti bağ,
Cəhənnəmi –
sınaq dolu düşərgə.
... Aparanda məni də apar
Onunla birgə!

07.04.2014

XƏRÇƏNG

... Hərçənd xəfiyyəsayacağı girir
İnsanların canına xərçəng...
... Alimlərin, həkimlərin tapmacası,
Bu əsrin “səssiz tapancası”,
Sirrini kimlər açası?!

... Hərçənd dünyanın fatehi kimi
Sərhədləri aşır xərçəng...
O, qurbanların artan sayı,
Milyonların bitmək bilməyən harayı...

... Hərçənd Ölməz Kaşşeyə dönsə də, xərçəng,
Onun da Axilles dabanı kəşf ediləcək...
Və bu ölümsaçan silah
Vallah, məhv ediləcək!

... Nə yer, nə asiman,
Nə insanlar, nə zaman
Gözləyə bilməz...
Onun şıltaqlığına
əyilə bilməz.
Vaxtdır, səslənsin “Cəngi”,
Birlikdə yox edək
Bizi yox edən XƏR – ÇƏN – Gİ!!!

16.04.2014

***

Yasa gələn el ağlar,
Dodaq ağlar, dil ağlar.
Məzarı qazan yerdə
Külüng ağlar, bel ağlar...

22.04.2014

O – SƏNSƏN

Ruh olub göylərə qalxan,
Yağışlı baxışlarla üstümə axan..
İçimdə yurd salıb, mənsiz darıxan...
O – Sənsən!

Məni tənhalığa alışdıran,
Qəlbində sənsizlik tonqalı alışdıran,
“Ölüm haqdır” məntiqiylə barışdıran...
O – Sənsən!

Başıma dostları yığan,
Dərd-dərd məni sağan,
Ürəyimin evini yıxan...
O – Sənsən!

Ağır əzablara son qoyan,
Məşəqqətli həyatdan doyan,
Göz yaşlarımla
vida nəğməsi oxuyan...
O – Sənsən!

Olumun yeni mənzilini
Ölüm köyünə dəyişən,
Əbədi misralarıma düşən,
Yetim Gürcünü torpağa dəyişən...
O – Sənsən!...

27.04.2014

***

Artıq təkəm...
Allah da təkdir!
Görəmmədim Allahın işini...
Allah deyiləm deyə
Saxlayammadım
Lamaranın gedişini... ..

30.04.2014

“Xsovna ikos!”

22.04.2014.

Ağ və işıqlı könül dostum, ruh adamı Giya (Givi) Paçxataşivilinin ömür-gün yoldaşı Lamara xanım uzun illər idi ki, sağalmaz xəstəliyə mübtəla olmuşdu. Giyanın ailəsində baş verən bu hal onun bütün dostlarını içdən ağrıdırdı. Giya Qaxın Qaxingiloy kəndində qohum-əqrəbasının əhatəsində, Lamara xanımın qulluğunda durur, onu ovutmağa çalışırdı. Bəzən Lamara xanımın yanından mənə zəng edib, «şükür, Lamanın vəziyyəti günü-gündən daha da yaxşılaşır, siz dostların yolunu gözləyirik. Lamara sizi öz əlləri və ürəyi ilə hazırladığı gürcü mətbəxinin ən ləzzətli təamlarına qonaq etmək istəyir» deyərkən həm bizim, həm də Lamara xanımın əhvalını düzəltməyə çalışırdı.

Açıqı, mən Giyaya çox inanırdım. İnanırdım ki, Giyanın Lamara xanıma olan sevgisi bu bəd xəstəliyin öhdəsindən gələcək. Lakin neyləmək olar? Ölüm güclü çıxdı. Giyanın telefonundan gələn budəfəki zəng bütün ümüdlərimi alt-üst etdi. Lamara xanımın bu fani dünyadan canını qurtardığını dedi. Bir andaca bu qara xəbər sosial şəbəkəni bürüdü. Givinin dostlarından Qiymət Məhərrəmli, Barat Vüsal, Mədəd Coşqun, İsmayıl İlməzli, Ədalət İsmayılov, Rüstəm Kamal, Osman Əhmədov, Zəlimxan Məmmədli, Saqif Qaratorpaq, Həsən Əzizov, Nizami Məmmədov, Səməd Qaraçöp, Kərəm Məmmədli, Fazil Həsənov, Nəsir Əhmədli, Çiçək Məmmədova, Nəvai Metin, İbrahim İlyaslı, Akif Əhmədgil, Ramil Cilovdarlı, Babək Məmmədli, Əkbər Xudulu, Şakir Rəhman, Ədalət Nicat, Ehtiram İlham, Elbar Şirinov, Aşıq Şəhriyar, Gülnarə Rüstəmli, Rəşad Sahil və digərləri öz üzüntülərini dilə gətirdilər. Xkovna iğos!

Yangı ilə:

Həmid ORMANLI

Mündəricat

Givi ürəyimdən daş asdı
Yeddi bayatı
Ölümə
Lamaraya
Ölüm Nədir?!
“Yetim gürcü”
Xərçəng
0 – sənsən
“Xsovna ikos!”

Kitab Giyanın dostları və Lamara sevənlərin maddi dəstəyi ilə çap olunub.

Redaktorlar: Qiymət Məhərrəmli
Texniki redaktor: Pünhan Şükür

Giya Paçxataşvili
Son – Əvvələ gedən yol

Bakı – 2014, 48 səh.
“MBM” mətbəəsi

Yığılmağa verilib: 01.05.2014
Çapa imzalanıb: 10.05.2014
ş.c.v. 3
Tiraj: 500